

Szűcs Sándor

A csönd üzenete

„Az élet nem sár, hanem finomításra váró arany.”

Teilhard De Chardin

Tartalom

- kétely -
- a szerelem kínja -
- magamról magamnak -
  - önkifejezés -
  - idő -
  - szeretet -
  - tekintet -
  - szeretet II. -
- elidegenedés -
  - önkifejezés -
  - gazdagság -
  - gyerekség -
  - félelem -
  - szabadság -
  - gyümölcs -
- a bűnbocsánat hite -
  - unalom -
  - üzenet -
  - ne ítéljete! -
  - párbeszéd -
- Isten mindenhatósága -
  - fájdalom -
  - álarcok -
  - áldozat -
  - a bűn -
  - börtön -
  - békesség -
  - lator -
  - szenvedés -
- a gyönyörű teher -
- az igazi nagyság -
  - utószó

- kétely -

(kérdés)

Maga a szeretet is kezd meghasonlani bennem... Azt hirdetjük: szeretet nélkül az ember nem képes élni. Ha nem adhat, abba belehal. Viszont ha szeret, és szeretete nem önmagára vagy önmagán keresztül árad, akkor lassan ráéssz: bármennyire is szeretné, mégsem adhatja oda önmagát - mert ha magát többnek és jobbnak tartja a másíknál, valójában csak önmagát szereti benne is; ha viszont a másíkra és a másíkat nézve szeret, éppen szerelme nem engedi, hogy önmagából a rosszat, a keveset, a gyengét odaadja. Azt mondod: a rosszat nem is kell, hogy adja, csak a jót, az értéket, azt, ami építhet és gazdagíthat? Én erre azt válaszolom, hogy a szeretet nem válogathat jó és rossz között. Feltétel nélkül az egészet akarja szeretni...

(válasz)

Péter tagadása. Ahogyan mondja Krisztusnak: "én hűséges maradok hozzád!" - és ezzel máris megtagadta, hiszen a hűség forrását önmagában kereste és nem a kegyelemben...

„Hiszek Uram! Légy segítségül az én hitetlenségemben!”

Márk 9:24

- a szerelem kínja -

Mi a szerelem?

Vágyakozás a teljességre.

Egyrészt boldogság - kibeszélhetetlen boldogság: a Semmiből Valami lett.

Másrészt viszont szenvedés.

Korlátok közé zárt vágyakozás az örökkévalóságra. Egy kicsit talán délibáb: láthatod, de sohasem érheted el.

Mit jelent a Minden? Vajon hol vannak a szerelem határai?

A szerelem - egyesülés. Mindent akar - adni is, kapni is. Önmagába olvasztana és önmagát adná. Bár erre csak Krisztus volt képes. Ahogy az ember szeretné mintegy "bekebelezni" azt, akit szeret, úgy osztotta szét saját testét Jézus az utolsó vacsorán, és lelkét a kereszten.

Láttuk, mit jelent szeretni. Érezzük, tudjuk, hogyan kellene. Próbálkozunk Isten után csinálni - ez a vágyakozás. És mert a minta tökéletes és örök, a mi szerelmünk csonka marad: nem mondhatod ki soha, hogy "íme, szerelmünk teljessé lett", mert ezzel saját korlátait állítanád fel, amelyekbe máris beleütköznél - önmagadat fosztanád meg a valódi teljesség lehetőségétől.

Mégis el akarsz érni?

Gondolj csak bele: attól a pillanattól kezdve egyre kevesebb lennél. Hiszen ha felérsz a hegy tetejére, onnan már csak lefelé lehet menni. A szeretet ezért választja inkább a "látható végtelent". Korlátok közé zártan elsorvad. Látnia kell a teljességet, de soha el nem érheti.

Megmutatja, de nem enged a közelébe.

Látod, a szerelem vágyakozás, természete látszólag ellentmondás: a teljességre törekszik, de csak akkor érheti el, ha beteljesületlen marad.

- magamról magamnak -

Szeretnék olyan ember lenni, aki *szabad*, de remélnie is szabad, aki felfogja és át is éli, hogy élete saját szabadságára van bízva, és aki szabadságával egész életén át önmagát formálja egyszerűen azzal, hogy engedelmeskedik, és ezzel szabadságát alárendeli egy magasabb hatalomnak - hogy végül azzá válhasson, akivé válnia kell hűségben, szeretetben, felelősségben.

Jézus Krisztus evangéliumának üzenete a *változás*.

Elfogadom ezt az életet - reménnyel telten. Azzal a reménységgel, mely mindent átölel és hordoz, azzal a reménységgel, amelyet csak saját fényessége igazol, s arra vár, hogy ami ebből a létből még felfoghatatlan, egyszer majd lelepleződik és világossá válik, hogy ebben megtalálja majd teljes boldogságát. Ez a reménység teljes: kétségbeeséstől és félelemtől, hitetlenségtől és bizalmatlanságtól mentes reménység, mely akkor is jelenné lehet, ha életem látható volta csupa értelmetlenség...

- önkifejezés -

(állítás)

Emberi módon szólok: a gondolat, a szó, a tett önmagam manifesztált tükörképe - mindezek belőlem fakadnak, és lényük engem hordoz. Ami belőlem származik - akár a felszínen, akár valahol nagyon mélyen - de egészen valóságosan és félreérthetetlenül mutat meg vagy nyilatkoztat ki engem. Életem minden egyes pillanata mozgás, a mozgás teremtés, a teremtés önkifejezés.

Miért teremtette Isten a világot - és benne az embert? Szüksége nem lehetett rá, hiszen Ő abszolút, teljességében nem lehet hiányosság. Cél nélkül nem teremthetett, hiszen akkor nem lenne benne következetesség.

Mi az ember? - az előzőek alapján mondhatjuk: Isten önkifejezése: "Isten képmása" - létrejöttének nincs oka és célja: csupán szükség-szerűen következik Isten létéből.

- idő -

Azért kapunk minden pillanatot, hogy megtöltsük tartalommal, és visszaadjuk Istennek... ez nem teljesítendő feladat - inkább életforma. Ez lehet egyedül ellentéte annak a szemléletnek, amely azt hirdeti: Használj ki minden pillanatot! És mi a következmény? Amit meg akarsz tartani - azt elveszíted. Azt a pillanatot, amelyet magadnak akarsz, azt a percet, amelynek tartalmát te akarod elvenni, éppen megüresíted és elveszted. De ha te vagy a pillanat lényege és továbbadod azt - gazdagabb leszel azzal az idővel.

Múlik vagy telik? Ami múlik, az semmivé lesz, és örökre elveszíted. Mert távolodik tőled, és távolodsz tőle. De ami telik, az egyre több lesz, azzal egyre több leszel, mert közelebb visz a célhoz. Merre a tekinteted? Előre nézel vagy hátra?

Azért kapunk, hogy hozzátegyük a sajátunkat, hozzátegyük önmagunkat és továbbadjuk másoknak, másokon keresztül Istennek. És bizony el kell számolnunk minden perccel, amit magunknak tartotunk meg, minden örömmel, amit magunkba zártunk és minden gazdagsággal, amit magunkba rejtettünk.

- szeretet -

A szeretet találkozás, párbeszéd, ünnep - test és lélek - élet oda-ajándékozása. Egymás kölcsönös elismerése és tisztelete azt jelenti, hogy kilépünk önmagunkból, elhagyjuk saját igazságunkat is, hogy a másikkal egy teljesebb igazságban egyesüljünk. S ebben a kölcsönös ajándékosztogatásban felfedezzük, hogy valójában nem mi teremtjük a szeretetet, hanem ingyen kapjuk. S ekkor megértjük, hogy

menthetetlenül szegények vagyunk, kevesek, sőt semmik - s mégis Valamivé szeretnénk válni, hogy ez a Valami a másikat gazdagíthassa.

A szeretet ajándék. Ezt az ajándékot el lehet fogadni, de nem lehet birtokolni. Az élő szeretetnek megnyílhatunk, vele egyesülhetünk, magunkba zárhatjuk, közvetíthetjük - de nem rendelkezhetünk felette. A szeretet - kitárulkozás. Kitárulkozásunk mértéke szerint fogadjuk be őt, aki annyira akarja adni önmagát, amennyire befogadni képesek vagyunk. És ha valaki befogadta az élő Szeretetet, akkor maga is élő, éltető szeretetté lesz Átala, Vele és Benne.

- tekintet -

Kereshetem-e én Istent?

Ha keresem, vajon nincs határozott elképzelésem arról, hogy kit keresek? Vajon ez a keresés nem jelent kezdeményezést Istennel szemben - és nem leszünk-e így spontán módon, szinte elkerülhetetlenül úrrá Istenen?

A Kinyilatkoztatás megtanít bennünket arra, hogy pontosan a fordítottja igaz: Isten nyilatkoztatja ki magát elsőnek, saját kezdeményezésére - s nemcsak "egyetemes módon" Jézus Krisztusban és a Szentírásban, de legszemélyesebb életünkben is. Ő már néz bennünket, mielőtt mi szemünket feléje emelnénk.

Tekintet. Ikon egy katolikus templom falán. Isten néz rajta keresztül. Elszoktunk - vagy lehet, hogy hozzá sem szoktunk ahhoz, hogy néznek bennünket. Mi akarunk nézni és látni - pedig Isten az, aki néz, életem minden pillanatát figyeli - s ha észreveszem, hogy néz, tekintete elfordítja szemem önmagamról, arra szólít, hogy nézzek egy másik tekintetet, hogy ne birtokoljak, ne fabrikáljak magamnak képet Istenről, hanem fogadjam el kinyilatkoztatását és közösségét minden nap; fogadjam el és osszam meg Őt másokkal.

- szeretet II. -

Az Isten szeretet.

A hangsúly nem az állításon van, hanem a szereteten. És ez mélyen módosítja Istennel való kapcsolatunkat, mivel a szeretet nem csupán e viszony egyik terminusa - hanem MAGA a viszony.

Mert kijelenthetem, hogy "Isten van" - anélkül, hogy közvetlenül önmagamat is belefoglalnám e kijelentésbe. De amikor azt mondom: "Isten szeretet; Isten szeret" - szeret engem - nem menekülhetek Isten jelenléte és közelsége elől, mert belefoglaltam önmagam is ebbe az állításba.

Abban a viszonyban, amelyben megtapasztalom Isten önjándékozó szeretetét, megérthetem, hogy mindaz, amit embertársaimmal szemben mondok vagy teszek, pontosan tükre lesz annak, ahogyan én viselkedem Istennel szemben. Ha a szeretet egyszerre jelöli Isten nevét és az én életem gyakorlatát, felfedezek egy tarthatatlan el-
lentmondást: minden felebarátom elleni tettem vádol, hogy nem tiszteltem Isten szeretetét - nem szeretek eléggé, tehát nem szeretek, mivel a szeretetet nem a mértéke teszi szeretetté.

Csak úgy bizonyíthatom, hogy Isten létezik, ha megmutatom, hogy Isten szeret, úgy, hogy én is szeretek.

- elidegenedés -

Az elidegenedés önmagunkban keletkezik, és csak önmagunkon keresztül vetíthetjük ki másokra. A távolodás mindig tőlem kezdődik, és semmi sincs, ami tőlem távolodni képes - mert csak én távolodhatok. Bár ellentmond a józan ésszel, mégis az ember belső világában a szubjektum az egyetlen biztos pont, minden, ami ezen kívül esik - változik, s egyetlen pillanat sem lehet olyan, mint az előtte lévő.

Ahogy nem az a magányos, akit nem szeretnek, hanem az, aki nem szeret - ugyanígy az elidegenedés egyetlen okát is csak önmagamban kereshetem. Nincs JOGOM másokban keresni a negatívumot - hiszen ÉN érzem-értékelem azt negatívnak. Éppen ezért minden vádaskodás, bizalmatlanság és elégedetlenség nem több az önmagát igazolni akaró vagy mentséget kereső felelősségáthárító indulatnál.

- önkifejezés -

(kérdés)

DE ha a teremtés Isten önkifejezése - és annak kell lennie - akkor emberi gondolkodásunk csődöt mond már a megismerés küszöbén. Mert így Istenünket és az általa teremtett világot szemlélve választanunk kell két egyformán "eretnek" meghatározás között: a Változhatatlan Örök Isten mégsem változhatatlan, mert helye volt (van és lesz) benne a változás (mégpedig a rossz irányba torzulás) LEHE-TŐSÉGÉNEK, amely fölött nem rendelkezik és amelyet nem kontrollálhat - vagy, ha szándékosan determinált akár Lucifer, akár Ádám - és rajta keresztül az egész emberi nem - bukása, akkor eredendően része az istenségnek a rossz, az ellentétes oldal, s így hiába lázadna a dogmatika tudománya, látszólag hiába mondana ellent akár az egész Szentírás, kénytelenek lennénk beismerni, hogy Istenünk mégiscsak DUALIZMUS.

Másképpen fogalmazva: ha Isten megteremtette a világot "jó"-nak, és az tetszése és akarata ellenére megromlott - akkor be kell ismer-nünk: Isten tökéletlent teremtett (!), s ami ebből következik: Isten maga is tökéletlen. Ha ellenben megteremtette a világot, s a jó mel-lé - akár aktívan, akár "passzív megengedésében" (de hisz már ez félrevezető, hiszen a rossz is él, és életet CSAK Isten adhat!) - maga teremtette a gonoszt - vagy annak akár csak a lehetőségét (ahogy az Éden kertjében állott fa mutatja), akkor többé nem lehet tökéle-

tes, csupán a tökéletesnek lehetősége, hiszen lényének része a lényének való ellentmondás. Ezzel lemondhatunk változhatatlanságáról, mivel teljesen egyértelmű csak homogén közeg lehet. (Bármelyiket is válasszuk e két lehetőség közül, az emberiség elveszítette a menny reménységét.)

- gazdagság -

A gazdagság nem állapot - képesség: az ajándékozás képessége. Nem az a gazdag, akinek van, hanem aki ad; és a szegény nem az, akinek nincs, hanem aki nem ismeri a megelégedést.

Weöres Sándor írja a Tíz lépcső című versében: "Oszd szét kincseidet - a gazdagság légy te magad!" Az Emberfia gazdagsága, hogy bár neki magának nincs hova lehajtania fejét, mégis millióknak ad szálást - örök otthont. A szegénység gazdagsága pedig, hogy a MINDEN akkor is az enyém, amikor már SEMMIM sincs.

- gyerekség -

- Mi leszel, ha nagy leszel? - tőlem is kérdezték gyermekkoromban.

- Kicsi! Igen, én kicsi szeretnék maradni!

Jézus lehajol a gyermekhez és rámutat: övé a mennyeknek országa!

A gyermek azt mondja, amit gondol - még tud és mer őszinte lenni. Alakoskodásra, mellébeszélésre, kegyes hazugságokra a felnőttek tanítják.

Jézus a gyermeket állítja középre: az ártatlanságot, akinek semmi vagyona nincs, semmi hatalma, semmi irigylésre méltó tudása nincs, csak mindenre nyitott szíve. Jézusnak a gyermek tetszik, aki néven nevezi a dolgokat, olyannak látja és fogadja el a világot, amilyen, aki megalkuvás nélkül őszintén és nyíltan képes élni, aki bátor kérdezni, mert minden érdeklő és elfogadja a választ úgy, ahogyan kimondták.

Jézus a kicsiket szereti, Nála az lehet az első, aki bátor arra, hogy az utolsó maradjon. Ő példát mutatott tanítványainak: szolgálta őket, kicsivé lett. Az érvényesülni akarás nagy tülekedésében Isten a sor végére állt ... a Mindenség Ura a mindenség szolgálója lett.

Ha ajándékot nyújtok át egy "nagy" embernek, kérdések tódulnak föl szívében: miért...? A gyermek nem kérdez, egyszerűen elfogadja és megköszöni azt, amit kapott. És bármilyen apróság is legyen az, mindig örül... igen, a mennyeknek országa a gyermekek országa lesz, a kicsik országa.

- félelem -

Azt hiszem az emberek a félelem érzésétől félnek a legjobban.

A félelem sokszor a felelősség elhárítása. Megalkuvás önmagunkkal és a világgal szemben. Passzív beletörődés a gyengeségeinkbe. Mert aki fél, az még korlátok között él: egocentrikus. Félek - azt jelenti: félttem önmagamot. Tehát még mindig mástól függök.

a félelem lehet a lelkiismeretünk visszhangja: a félelemnek ugyanis mindig van pontos oka. Visszajelzés vagy figyelmeztetés - de az okot mindig önmagunkban kell keresnünk.

- szabadság -

A teljes szabadsághoz egyetlen út vezet, miképpen az életre is: s ez az emberért meghaló Isten útja. Csak az Ő "isten", feltétel nélküli szeretete képes arra, hogy ledöntse a félelem korlátait, hogy letörje a bilincseket, amelyek megkötnek.

"az igazi szeretetben nincsen félelem" - írja János apostol. Ha nem félek, szabadságomat többé semmi nem korlátozza. Ha politikai-, társadalmi-, anyagi helyzetemtől függetlenül tudom szeretni ezt a

világot, s ebben a világban önmagamát - ez az igazi szabadság. Akkor számomra a megalázottság, az anyagi javak hiánya, a magány érzése nem korlát már, mert a szabadság a szívemben van, s ezt a világot a szívemen keresztül élem meg. Az ember szíve azonban tisztátalan. Bűnbe születünk, s bűnössé tesz a társadalom, a kultúra, a tudomány, a régi és az új mítoszok; de bűnössé tesz a gyermekkor, az iskola, a család is. Szívünket csak Krisztus golgotai vére moshatja tisztára. De ahhoz, hogy elnyerhesd ezt az "isten szabadságot", önként fel kell adnod emberi szabadságot. El kell felejtened a szabadság emberi fogalmát. Hiszen új életed azzal kezdődik, hogy teljes valódat alárendeled egy felsőbb hatalomnak. És mégis, egyedül ez a függőség adhatja meg az igazi szabadság érzését. Mert hasonlatos az ember a kiskutyához, akit gazdája elvisz sétálni a parkba. Amikor leoldja nyakáról a pórát, a kutya eliramodik, bele a nagyvilágba. De nem jut messzire, megáll és visszanez arra, akihez társul szegődött. És amikor a szemük összevillan, a szabadon eresztett kutya már farkát csóválva szalad visszafelé. Mert igazi szabadságot csak a szeretet, az ismeret, a biztonság adhat!

- gyümölcs -

A fa vallomása önmagáról, ahogyan Jézus mondja: "Gyümölcseiről ismeritek meg őket."

A gyümölcsfa a szeretet művésze - a gyümölcs a másokért való lét szolgálata. Vele szegényebb lesz a fa, hogy gazdaggá tegyen valaki mást, mindegy, hogy kit. Mert a gyümölcsöt soha nem önmagának termi a fa, hanem hogy másnak adhassa. Egy darabot önmagából, az életéből... mert ebben ragyog fel a gyümölcsfa lény, életének célja és értelme: gyümölcsöt teremhet - másoknak!

- a bűnbocsánat hite -

Egész életemnek, minden pillanatának Isten színe előtt kell folynia. Csak Őreá nézve, csak az Ő törvényét betöltve, csak Ő feléje "létezni" - aki így él és így méri le életét, önmagát, az sohasem válhat saját jószágával, érdemeivel dicsekvő és abban bizakodó keresztyénné. Annak csak egyetlen út marad nyitva: a bűnbocsánat hitéből, Isten meg nem érdemelt kegyelméből élni és szolgálni, önzetlenül és há-lás szívvvel.

Az igazi, helyesen értett felelősség Isten előtt az, amelybe beletartozik az emberek, a világ előtti feddhetetlenség tudatos vállalása is. A bűnbánat és a bűnbocsánat hite, amely alázatra és felelősséggel mindig engedelmességre tanít. Erre az útra térni sohasem késő - de ezen az úton csak naponkénti bűnbánattal, szüntelen megtéréssel járhatunk. Aki valóban Isten megbocsátó szeretetéből él, minden vélt érdem nélkül, annak sok mással együtt kegyelmi ajándékként osztályrészül jut a tisztesség és a megbecsülés is: hiszen az Isten dicsősége minden sötétségen átragyog!

- unalom -

Vajon természetes, hogy mindenki unatkozik?

Mielőtt ki-ki válaszolna, egyet jegyezzünk meg az unalomról, a vilá-gunkat egyre jobban beborító és magába olvasztó közönyről. Isten összes teremtménye közül egyedül az ember ismeri az unalom ér-zését. Fontos ez, mert Teremtőnknek mindennel célja van: nyilván szándékosan oltotta belénk az unatkozás képességét. Mert ez megmutat valamit: tartalmatlan életünk biztos jele az unalom, lelki ürességünk csalhatatlan hőmérője. Az unatkozó ember talajt vesz-tett a lába alól, légüres térben él. Viszont fizikai törvény, hogy légü-res tér nincs, mert azonnal betölti valami. S ha nem az egyik úr, ak-kor a másik. A természet nem hagy üres tért, a lelkünk sem, de raj-tunk áll, hogy mi tölti be azt.

Ma ebben a lelki ürességben tántorog az egész emberiség. Próbálják betölteni tudománnyal, jobb nevelési módszerekkel, a jólétünk művelésével, gyönyörök hajszolásával - mégis, üresebbek vagyunk, mint valaha.

De hát miért vagyunk ennyire üresek?!

Mert bár Jézus figyelmeztetett: "Nem csak kenyérral él az ember..." - mi addig habzoltuk a különféle kenyereket, míg bele nem betegedtünk.

- üzenet -

Háromféle ember van, aki érzékenyen reagál Isten leghalványabb érintésére is: a művész, a bolond és a gyermek. Ők valamiféle láthatatlan ünnepben élnek, s minden pillanatában átélik, megértik és elfogadják a láthatón túli láthatatlan világ üzenetét ... s utoljára még a haláltusa magányos küzdelmében tárul ki a szív, s mintegy utolsó, életmentő lehetőségként kapaszkodik Isten megváltó kegyelmébe

- ne ítéljetek! -

A tettenérés kínja elviselhetetlen. A tettenért bűnöző ebben a helyzetben úgy érezheti magát, mint a vadászok gyűrűjébe került vad. Egyedül van, s egyedülléte csak a haláltusa magányához hasonlítható. Helyzete tökéletesen igazságtalan, mivel akik tettenérték őt, azok teljesen büntelenek látszanak, szemben azzal, akit tettenérték, mivel ő maga ebben a pillanatban az a megtestesült bűn, amit elkövetett. S miért igazságtalan? Mert ebben a helyzetben oly könnyen feledkezünk meg önmagunk bűnösségéről, és csak annak a másíknak a tette iránti megvetés dübörög bennünk, pedig lehet, hogy korábban mi is ugyanazt megtettük. Ő nem más most, mint egy csupasz, tehetetlenül kiszolgáltatott tárgy a kutató és vándoló pillantások kegyetlen kereszttüzében - ezért könyörög Jézus: "Ne ítéljetek!"

- párbeszéd -

- Mi az emberi élet célja?
- Mindenki boldog szeretne lenni.
- Igen, de mi a boldogság? Beszéljessünk. Vajon boldog-e az, aki nem birtokolhatja azt, amit akar?
- Nem, úgy gondolom, nem lehet boldog.
- És ha megfordítom a kérdést: mindenki boldog, ha birtokolhatja azt, amit akar?
- Ha jó az, amit birtokolni akar, akkor boldog. Ha azonban rossz dolgot akar birtokolni, még akkor is szerencsétlen, ha tulajdonában van.
- Tehát valami meg nem engedett dologra vágyani rossz dolog?
- Kisebb boldogtalanság, ha nem kapod meg azt, amit kívánsz, mintha olyat akarsz megkapni, ami csak árt.
- Mit akarjon hát az ember, és mire törekedjen, hogy boldog lehessen?

Tehát mondhatjuk, hogy nem lehet boldog, akinek nincs birtokában az, amire vágyik, másfelől viszont nem mindenki boldog, akinek birtokában van, amire vágyik, mert az nem jó.

Mindenki szerencsétlen, aki nem boldog?

- Azt hiszem, erre elég egyértelmű a válasz.
- Mindenki szerencsétlen, aki nem rendelkezik azzal, amire vágyik?
- Igen.
- De mit kell megszereznie az embernek ahhoz, hogy boldog legyen?
- Valami olyasmit, ami örökkévaló, ami nem lehet a szerencse függvénye és ami nem lehet alárendelve véletlen eseményeknek. Mert ami halandó és mulandó, azt nem birtokolhatjuk, amikor és ameddig akarjuk.

- Boldog lehet, aki fél?
- Nem, semmiképpen.
- Lehetséges, hogy valaki nem fél, ha elveszítheti azt, amit szeret?

- Ezek a javak mind elveszhetnek, így ha valaki ezeket szereti és birtokolja, félelemben él, következésképpen nem lehet boldog.
- Ha valaki tehát boldog akar lenni, valami olyat kell keresnie, ami el nem veszhet és amit el nem veszíthet, ami örökkévaló és mindent magában foglaló.
- Igen, de vajon mi lehet ez ...?

- Isten mindenhatósága -

Az abszolút lehetetlent belülről lehetetlennek is nevezhetnénk, mivel önmagában hordja lehetetlenségét, nem pedig egyéb lehetlenségek következtében válik azzá, amelyeket szintén más okok idéznek elő. Ez tehát minden körülmények között lehetetlen, minden világban, minden cselekvő számára.

Minden cselekvő számára - és ebben benne foglaltatik maga Isten is. Mindenhatósága azt a hatalmat jelenti, amellyel képes megtenni azt, ami belülről lehetséges, azt azonban nem, ami belülről lehetetlen. Csodákat tulajdoníthatunk Neki, de értelmetlenséget nem!

Minden valóság lehetséges Istennek, de ami belülről képtelenség, az nem valóság, hanem valótlanság. Isten éppen annyira képtelen két egymást kölcsönösen kizáró dolgot végrehajtani, mint legkisebb teremtménye, s nem azért, mert hatalma akadályba ütközne, hanem mert az értelmetlenség akkor is értelmetlenség marad, ha Istennel kapcsolatban hozzuk elő.

- fájdalom -

A fájdalom első és legdurvább hatása az, hogy megrendíti azt az illúziót, hogy minden rendben van. Azután pedig megingatja azt az illúziót, hogy amit birtokolunk - akár jó, akár rossz; akár anyagi, akár lelki - az a sajátunk és kielégít minket.

Mindenki megtapasztalhatta, milyen nehéz gondolatainkat Isten felé fordítanunk akkor, ha minden jól megy körülöttünk. "Megvan mindenünk, amire szükségünk van!" - iszonyatos kijelentés ez, ha az a "minden" nem foglalja magában Istent magát. Augustinus mondta: "Isten meg akar ajándékozni minket, de nem képes rá, mert tele van a kezünk, s nem tudja, hová tegye az ajándékát ..."

Az emberi lélek mindaddig meg sem próbál lemondani saját akaratáról, amíg jól érzi magát vele.

A tévedést és a bűnt egyaránt az jellemzi, hogy mennél mélyebben fészkei be magát az ember szívébe, az áldozat annál kevésbé sejtí jelenlétét: a rossz mindig álarcban jelenik meg. A fájdalom viszont leplezetlen, kétségbevonhatatlan: mindenki tudja, hogy valami baj történt, ha megsérül.

- álarok -

A bűn, a bűntudat, az önzés és a büszkeség mind-mind azzal járnak, hogy álarokt öltünk. Így akarjuk valódi énünket elrejtteni önmagunk, mások és Isten elől. S közben rettegünk a leleplezéstől.

Iszonyatosan sok energiát emészt föl ez a színészkedés, az álarokkal járó csalás és hazudozás. Pedig ha abba hagynánk a színjátszást és elfogadnánk Isten ítéletét önmagunkról, végre összhangba kerülne valódi személyiségünk azzal, akit az emberek látnak bennünk, és akit mi látunk meg önmagunkból lelkiismeretünk tiszta tükreben. Az álarok voltaképpen menekülés: ember és Isten elől, bűntudat és igazság elől; menekülés a sötétbe a fény elől.

- áldozat -

A gyermek nem érti meg a szülő lemondását. Sokszor még csak nem is veszi észre - természetes számára, hogy a szülő őérte van. S lassan természetessé válik ez a szülő számára is: a gyermekének adja idejét, erejét, pénzét, életének legszebb éveit; a vágyait, akaratát és céljait: önmagát. Nem tesz mást, csak szeret... Ebben újul meg napról-napra az önmagáról való lemondása.

Ugyanígy az ember sem értheti meg Isten lemondását. Elfogadja, hogy őérte áll a Golgota keresztje, és elfogadja a szeretet, miként a gyermek. Mást mi egyebet tehet?

- a bűn -

A gazdag embernek nem az volt a bűne, hogy gazdag volt, és mindennap vigadozott. Az volt a bűne, hogy nem vette észre a kapujában ülő Lázárt. Csak a kutyaí mentek oda hozzá, és nyalogatták a sebeit.

- börtön -

Az ember hajlamos elhinni, hogy a szabadságát csak kőfalak és vasrácsok korlátozhatják, s leél egy egész életet úgy, hogy nem látja meg azokat a falakat és rácsokat, amelyeket szíve köré épített az önzés, a bűn, a reménytelenség vagy a szeretetlenség. Csak egy-egy tiszta pillanatában érzi át a lélek, hogy valójában fogoly, és hogy az igazi élet azokon a falakon túl van. De hamar visszasüpped előbbi állapotába, mert nem hiszi el, hogy az a másik élet elérhető a számára is.

Nem lehet felszabadítani azt, aki nem akar maga talpra állni, és szabadságát kikiáltani. A világ azt hazudja, hogy az ember legdrágább kincse a szabadság - pedig az emberek éppen attól félnek a legjobban, hogy felszabadítsák őket. Ragaszkodnak a bilincsekhez - mert az adja meg a biztonságukat. Rabok akarnak maradni, mert a cellát

legalább már ismerik. S lám, az ember tehetetlen ostobasága: fogoly maradni egy olyan börtönben, amelynek ajtaját ő nyithatja és zárhatja, mert a zárba illő kulcs ott van a szívében.

- békesség -

A békesség nem hiányokkal kifejezhető fogalom: nem akkor van békesség, amikor nincsenek gondjaink, amikor nincsenek verekedések, gyűlölködések vagy háborúk. A békesség pozitív fogalom: valami plusz. Valami, ami megelégtíti a szegényt, ami hitelessé teszi a mosolyt, ami életben tartja a reményt. A békesség ajándék - olyan ajándék, amelyet lehetetlen elzárni és magunknak megtartani. Továbbárad, betölt, átformál: nyomában összekulcsolt kezek néma háladala zeng a menny felé.

- lator -

Jézus szó szerint egyetlen embernek ígérte meg a paradicsomot: a jobbján függő latornak. S ez egyáltalán nem véletlen: mert benne, a jobbik latorban egyetlen pillanatban valósult meg az emberi lét három végletes pillanata: a halál, a szeretet és a hit élménye, tökéletes egységben és tökéletesen sajátjaként. A lator abban a pillanatban fogadta el és teljesítette be halálát, amikor Jézushoz fordult. S szeretete is ebben a pillanatban született meg benne, hogy a hit legintimebb vallomását tegye anélkül, hogy Jézus tanításából bármit is ismert volna vagy feltámadásának dicsőségéről előre bármit is sejtethetett volna. Egyszerűen felismerte a mellette keresztre feszített Istent, megértette és elfogadta az áldozatot, amit az Ember Fia őérette is némán viselt. Nem kérdezősködött, nem kételkedett, egyszerűen és nyitott szívvel fordult oda Istenhez. Életének utolsó pillanatában vált tökéletessé, olyanná, amilyen Ádám lehetett a bűneset előtt. Egyetlen pillanatra visszaállt az a kapcsolat Isten és ember között, amilyen a Teremtés hajnalán lehetett az Édenben. Az egymás mellett megfeszített Isten és ember lett a megtestesítője

annak a tökéletes, őszinte szeretetnek, amit Isten mindannyiunk számára elkészített.

- szenvedés -

Szenvedek, tehát vagyok.

Vágyok a teljességre, de csak korlátaimat látom - tehát szenvedek gyűlölök, pedig szeretni szeretnék – szenvedek.

Szeretek, mindennél jobban szeretek - de még jobban szenvedek.

Gondolkodom végességem kényszere alatt - ezért szenvedek.

Az örök élet felvillanására várva-vágyakozva – szenvedek.

A halál ítélete alatt élek - tehát szenvedek.

Az optimizmus az élet felületessége, s így önmagában nem hordozhatja a boldogság teljességét. Azt csak a szenvedésben lehet megtalálni.

A vezeklésben tudatosan a szenvedés: az ember megéri szenvedése okát és célját. Ez az a tükör, amelyben az ember megláthatja igazi arcát, és azon túl Istent magát.

- a gyönyörű teher -

Nekünk nem e világ terhei alatt kell meggörnyednünk, mert ezek a csak ideig-óráig tartó problémák úgyis megoldódnak, sőt gyakran még áldásunkká is teszi őket a Kegyelem. Viszont van olyan örök teher, amely akkora súllyal nehezedik ránk, ami nagyobb a világ összes bajánál együttvéve. Ez a hatalmas teher az Isten iránti kötelezettség terhe. És ebben benn foglaltatik az azonnali és egész éle-

ten át tartó kötelezettség arra, hogy az ember szívének, lelkének és értelmének egészével szeresse az Istent, engedelmeskedjék, és illő módon imádja Őt. Ez a szeretet terhe, amely szenvedés és öröm együtt, de mindenképpen az egyetlen út a boldogság felé.

“Gyönyörűsége az én igám” - mondja Jézus - de amíg e gyönyörű teher súlyát nem érzi meg valaki, addig az evangélium semmit nem jelent neki.

A szeretet nem csak öröm és boldogság. A fájdalom, a szenvedés is a szeretethez tartozik. Ezt kell megtanulnunk. Ez a szeretet titka, terhe és szépsége.

- az igazi nagyság -

Az emberek azt tekintik nagyknak, ami az átlagnál nagyobb. Tekintetük csak a szélsőségekig jut el, csak azokban tudja felfedezni a különbözőséget. A többség mégis a közepszerűséget választja, és onnan, mint valami biztos menedékből mar bele mindenkibe, aki túllép ezen a közepszerűségen. Nem az számít, hogy valaki az alsó vagy a felső végen van: nem az irány elviselhetetlen, hanem a különbség. A modern ember retteg attól, hogy átlagossá váljék - mégis azzal, hogy kategóriákat állít fel, öntudatlanul is skatulyát készít saját maga számára. És így születik meg minden emberi élet ellentmondása: bár vágyakozik “nagygyá” válni, nagyságát mégis a közepszerűségben leli meg. Ez a lélek nagysága: megmaradni a közepszerűségben. Mert egyáltalán nem az a nagyság, ha ki tudunk lépni belőle, hanem az, ha mégsem lépünk ki. Ez az igazi nagyság - a szürkeség színpompája.

utószó

Amiképp a földrehullt és darabokra tört tükörszilánkok a Napét, úgy próbálják visszaverni annak a mennyei fénynek ragyogását e sorok. Nem törekednek másokká, többé lenni, mint amik: gondolatok, emlékek, érzések. Ahogyan megleptek és kiszínezték hétköznapijaimat, úgy szeretném továbbadni: hadd építsék az embert és Istent összekötő szivárványt szíveink között. Weöres Sándor, Simone Weil, Pilinszky, Pascal és Enzsőfi Ellák, költők, filozófusok, tudós vagy egyszerű keresztyének gondolatai találtak visszhangra bennem, és teljesedtek be az Úr Jézus üzenetével: **az Isten szeretet**. S ami ebben bennefoglaltatik, hogy Isten szeret engem is, téged is. Nagyon közelről és nagyon személyesen. S vajon van-e más, ami ennél ragyogóbbá varázsolhatná életünk kopott, megszurkült napjait. Igen, az ember *esse ad Deum* - Istenre tájolt lény - ahogyan Augustinus mondja. Csak ebben az "irányban" képes valóban emberré lenni és emberként élni. Csak ebben az "irányban" képes továbbadni azt, amit ő maga is csak úgy kapott, ingyen, ajándékként: Istent magát.